

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput X. Qui Sanctus in bello intestino populique seditionibus
Thessalonicæ etiam succurrerit a.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A. JOANNE
THESSAL. AB-
CHIEF.

k *Suppeditatus hoc loco a Joanne textus Græcus paulo videtur obscurior; ei tamen, quam hic videtur, interpretationem adaptandam, e sensus contextu existimavi; si quis interim meliorem attulerit, eam ego libenter amplectar.*

l *Sese in subsequentibus de bello, a gente barbara, multitudine infinita, adversus Thessalonicam gesto, acturum, Joannes supra cap. 8 sub initium promisit, reque ipsa infra, duobus adhuc, quibus res aliæ tractantur, præmissis capitibus, de eo agit; ut adeo, dum, duobus memoratis capitibus, sermonem ad promissa sese conversurum, hic dicit, de bello illo loqui existimandus sit.*

CAPUT X.

Qui Sanctus in bello intestino populique seditioibus Thessalonicæ etiam succurrerit a.

Thessalonicæ
bello populi-
que seditio-
nibus

Non solum in peste et fame sæpissime etiam usque diem misericordiam erga regionem efficaciter exhibuit, sed et intestinorum bellorum, popularisque tempestatis fluctus diversis temporibus in ea dissipavit, commotorum animorum æstus b fiducia in Deum irrorans.

B Unum autem dumtaxat et de his singulim memorabo, corda vestra ad Dei laudem Martyrisque gloriam accendens; recta enim magnum ejus descriptionem promptaque commemoratione spiritualem vestram sitim excitare non desinam.

post Mauri-
tium imperium
misere, que-
madmodum
et aliis

77 Sub imperio, quod piæ recordationis Mauritium exceperit, omnes prope scitis, quanto in civitate tumultus diabolus excitavit c, charitatem refrigerans, mutuumque per Orientem universum, et Ciliciam et Asiam et Palestinam et omnes, quæ circa partes illas sitæ sunt, regiones ad ipsam usque urbium regionem odium disseminans, adeo ut populis contribulium sanguine in foro inebriari non solum non sufficeret, sed jam etiam in aedes mutuas irruerent, atque eos quidem, qui ibidem erant, miserabiliter occiderent, vel in altioribus domuum tabulatis viventes adhuc mulieresque et pueros et senes et juvenes, ut conjicere licet, infirmos, qui præ corporum imbecillitate cædem ascendendum effugere non poterant, in pavementum dejecerent; barbarorum autem in morem contubernales suos et notos, et, ut credere fas est, cognatos expolierent, præterque hæc omnia ipsas domos incenderent, ut, quemadmodum conjicere licet, neque illi, qui attriti fuissent, victum etiam mendicando quærentes, lateret.

locis evenit,

78 Erant igitur, ut dictum est, omnia in tractibus illis loca dæmoniis illis credibus direptionibusque plena, et secundum quod scriptum est, speluncæ latronum. Uti autem loco quopiam incenso flammaque adversus eos, qui aqua ei resistunt, prævalente, ipsæ etiam domus circumjectæ, fumi vehementia calefactæ, titionis adinstar nigrescunt, atque, ut parva etiam quopiam causa eaque haud inexpectata actæ accendantur, paratissima evadunt, ita etiam omnes in Illyricæ civitates pervadens malorum Orientalium fuma aliquas quidem avaritiæ cupiditatibus obtenebravit, intestinasque in ipsis tribuum virgultis flammam accendit, deinde vero et custoditam a Martyribus Thessalonicensium metropolim finitiorum facinora rumorum auris circumdabant, charitatisque fulgor,

Oὁ γὰρ μόνος ἐν λοιμοῖς καὶ λιμοῖς μυριάσις ὁ φιλόπολις οὗτος καὶ ὑπερένδοξος ἀδελφός ἐν παλαιῶν καὶ μέχρι τοῦ νῦν τῶ περι τὴν χώραν εὐστολαχρον πρακτικῶς ἐπέδειξαι, ἀλλὰ καὶ ἐμφυλίου πολέμου, καὶ δημόσιου ἐλλείψεως ἀναριθμητὰ κύματα κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐν αὐτῇ διεσκέδασεν τῇ πρὸς Θεὸν παρρησίᾳ τὰς βαينوμένων θυμῶν φλυκτῆρας ἐπιπροσίζων. Ἐκάστο τε ἐνὸς δὲ κατὰ τούτων καὶ μόνου μηροσθήσομαι διηγῆματος ἀνακωπευθὼν τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς ἕμνον Θεοῦ, καὶ δόξαν τοῦ Μάρτυρος· τῷ γὰρ εὐπεριγράπτῳ, καὶ ταχυγράστῳ τῶν μεγαλιῶν αὐτοῦ τὴν πνευματικὴν ὑμῶν ἀναφλέγων δίδαξαι οὐ παύσομαι.

77 Ἐπὶ τῆς μετὰ Μαυρικίων τῶν τῆς εὐσεβοῦς λήξεως βασιλείας, ὅσα σχεδὸν ἅπαντες, οὓς κατὰ πόλιν ἠγειρεν κωροστέας ὁ διάβολος, φέδας τὴν ἀγάπην, καὶ μεταλλήλιαν σπείρας κατὰ τὴν ἀνατολὴν πᾶσαν, καὶ Κιλικίαν, καὶ Ἀσίαν, καὶ Παλαιστίνην, καὶ πᾶσας τὰς ἀμφὶ τὰ ἐκείσε μέρη πατρίδας ἕως καὶ αὐτῆς τῆς βασιλείας τῶν πόλεων, οὕτως ὡς μὴ μόνον ἐξαργεῖν τοῖς ὄμοις τὸ κατ' ἀγορὰν αἵμασι ἐμφυλίου μεθυσκεσθαι, ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸς τὰς ἀλλήλων οἰκίας ἐπεισπῆδαν, καὶ τοὺς αὐτοὶ μὲν ἀποσφάττειν ἐλεεινῶς, ἢ καὶ διὰ τῶν ὑψηλοτέρων δομάτων ἐπιζώντας ἀκούττειν ἐπὶ τὸ ἔδαφος γυναικὰ τε, καὶ παιδᾶς καὶ γέροντας, καὶ νέους ὡς εἰκὸς ἀσθενεῖς, ὅσοι διὰ ἀδρανίαν σαμάτων ἐκφυγεῖν τὰς τῶν ἀειθούτων μικρονομίας οἰκὸν ἴσχυσαν, λεηλατεῖν δὲ βαρβάρων δίκην τοὺς ἀμοδαίτους, καὶ γροθίρους, καὶ ὡς εἰκὸς συγγενεῖς, καὶ καθάπαντα ταῦτα καὶ τὰς οἰκίας αὐτὰς πυροπολεῖν, ἵνα μὴ δὲ οἱ τριβέντες ὡς εἰκὸς, καὶ ἐν πτωχίᾳ τὴν ζωὴν περιζόμενοι διαλάθωσι.

78 Ἦσαν μὲν οὖν, ὡς εἴρηται, πάντες οἱ κατ' ἐκείνα τὰ κλίματα χώροι τῆς δαιμονικῆς ταύτης ἀνδροκτασίας, καὶ λεηλασίας ἀνάπλευσι, καὶ κατὰ τὸ γεγραμμένον σπήλαια ληστῶν ὁσπερ δὲ τινος πυροποληθέντος τοπιοῦ, καὶ τῆς φλόγης κατακρατοῦσης τῶν ἀπομαχόμενων τῷ ὕδατι αἱ περὶ οἰκίας τῆ σφοδρότητι θερμαινόμεναι τοῦ καπνοῦ, αὐταὶ τε μελαίνονται θαλοῦ δίκην, καὶ πρὸς ἀναψὴν ἐτοιμώταται γίνονται, μιᾶς τινος, καὶ βραχείας προσφάσεως, καὶ ταύτης προσδοκασίμου δρασασμέναι, οὕτως καὶ τὰς περὶ τὸ Ἰλλυρικὸν ἅπασας πόλεις ἢ τῶν ἀνατολικῶν σήμῃ διανεμηθεῖσα κακῶν. Τῶς μὲν κατεξέφωσεν τοῖς τῆς φιλαργυρίας θυμοῖς καὶ τὰς ἐμφυλίου φλόγας ἐν αὐταῖς τοῖς φυνικίοις σφυγμένοις ἀνέψεν· ἤδη δὲ καὶ τὴν μαρτυροφύλακτον τῶν Θεσσαλονικαίων μητροπόλιν ἀνεκλύσθη τὰς αἰῶνας τὰ τῶν πλησιωγῶρων δραματουργήματα, καὶ τὸ τῆς ἀγάπης αὐτῶν τὴν αὐγὰν, ὁ καὶ ὁ Ἀπόστολος δι' ἐπιστολῶν ἐμακάριστεν, τῇ τοῦ φθόνου περαιοσύνῃ.

A παρεισθῦσαι κατακρατηθῆν ἐμελαίνετο.

79 Ἦν τε βλέπειν ἑλεεινῶς τρικυαῦτα, τὴν τῆς ἁμοφροσύνης μητρόπολιν Σάλασσαν διχονοίας γεγενημένην· οὐδεὶς λοιπὸν ὑγιᾶς τῷ πλησίον προσέβλεπεν, ὃ τοῦ ἀπροσδοκίτου κακοῦ! Ὅν δὲ συγγενεῖς δεσμῆς τὴν ἐπισκήψασαν νόσον λατρεύειν ἐξίσχρων. Ἄλλ' ὥσπερ ἐν ἀχίρων σωρεία φλόξ κεκρυμμένη, μόνη διασπύρεται τῷ καπνῷ τυφρμένη, καὶ μικρὰς ἐπιθυμῆς διασκαλεύσας τῶν ἐπικριμένων ἀχίρων, εἰς τὴν αὐτῆς παμφῶρον ὁρμὴν διεγείνησάν, πάντα διακαύσαι, καὶ κατατεφρώσαι τὰ περιεμμένα, οὕτως ἡ πόλις ὑπὸ τοῦ δαιμόνου ὑποκίτος οὕτως ὄδινον τὴν κατ' ἀλλήλων διαφθορὰν καὶ μικρὰς ὡς ἐπὶ τοῦ παραδειγματος τῶν ἀχίρων εἶδετο προσάσας εἰς τὸ ἀνατίσσειν, καὶ κατὰ πάντων ἀστρέφειν τὴν ἀλλήλοφθορον μάχισσαν.

80 Ἄλλ' οὖν οὕτως κακοῦ διακειμένης τῆς πόλεως, οὐδὲν τῶν ἐπιζοιμένων γενέσθαι ὁ πανένδοξος ἀδλοφόρος τοῦ Χριστοῦ συνεχώρησεν, ἀλλ' οὕτως ἐν τῷ βουλευέσθαι τὰ κατὰ τοὺς ὄρους συνεσκέδησαν οἱ θυμοί· Ἰκανὸν μὲν οὖν καὶ τὸ ἀπρόν τῆς ἀπροσδοκίτου τῶν ὄρων καταπαύσεως τοῖς νόον ἔχουσι παραστῆσαι, ὡς B εἶτα τις πρόνοια, καὶ ἅγιον ἄρθρος ἐπιστομίας τὸ κοινούτου κατόρθωσεν. Ὁ γὰρ πλάσας καταμύνας τὰς καρδίας, τρέπει ταύτας ὡς ὕδωρ ὅπου καὶ βούλεται. Ἴνα δὲ μὴ διαμφοδίζῃ τῶν περὶ ταῦτα βουλευομένων ὁ νοῦς, ἀκούσατε τὸ γεγόμενον, ἀκούσατε, παρακαλῶ, καὶ μὴ μόνον ἕως τοῦ θανάτου, καὶ δοξολογῆσαι τὸν μάρτυρα, τὴν διάνοιαν διαγείρητε· ἀλλὰ τὸ αἰρετόν, καὶ φίλον τῷ ἀδλοφόρῳ κατασκοπήσαντες ἀκριβῶς, αὐτὸ καὶ ὑμεῖς ἐξ ὅλης ψυχῆς, καὶ δυνάμει κατὰ τὴν ἔννοιαν περισφίξαντες, ὑψήσοι ἀκριβεῖς, καὶ διὰ τοῦτο γήσιοι φίλοι τῆς ἀγαθῶσύνης αὐτοῦ ἀναδείξῃτε.

81 Ἴνα γὰρ μὴ ἀμφοδίζῃ, ὡς εἴρηται, τῶν περὶ ταῦτα βουλευομένων ὁ νοῦς, πῆτερον αὐτομάτως ἢ τῶν τιλοκίτων κακῶν φορὰ, ὅσον οὕτω προσδοκιμῆν, κατεκοιμήσθῃ, ἢ τίνος προνοία τοῦτο γεγένηται. Καὶ πάλιν, ἵνα μὴ διαμφοδίζῃται τῇ τίνος προσβία ἡ πόλις ἐκ τῶν πλῶν τοῦ θανάτου ἀνεσπῆσθῃ, ὡσπὴν τὴν καὶ ὕπνου νεωστὶ ἐκ τῆς Ἑλλάδος τῆ Θεσσαλονικῆς ἐπιδημήσαντι, ἀνδρὶ κοσμήτῃ, καὶ τῶν τρικυαῦτα τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἐπάρχου συγγενεῖ, πρώτος τῇ πόλει, προσπλέσαντι, καὶ μὴδὲ τὰ κινούμενα ἐν αὐτῇ καὶ λαλούμενα ἀπογινώσκοντι, τοιαύτη τις ἕψις ὄνειρων. Ἴδεν ἑαυτὸν ἀναβαίνοντα ἐπὶ τὴν πηγὴν τῶν ἰαμάτων, λέγου δὴ τὸ τοῦ Ἀδλοφόρου πάνσπετον τέμενος, ἐσθλάδι νόμῳ τῶν προσπλέοντων τῇ πόλει, ἅτε δὴ καὶ αὐτὸς πρώτος εἰσβαλὼν αὐτῇ.

82 εἶτα εἰσελθὼν ὄψεν ἐν τῷ ναφ, καὶ προσευξάμενος, ὅρα τὸ ἱερόσκενον ἐκεῖνο, καὶ περικαλλῆς δημοσύρημα κατὰ μέσον τοῦ ναοῦ πρὸς τοὺς λαίους πλευροῖς ἐφιδρυμένον ἑξαγώνῳ σχήματι, κίονιν ἐξ καὶ τοίχους ἰσαρίθμους, ἐξ ἀργύρου δοκίμου καὶ διαγεγλυμμένου μεμορφωμένον, καὶ τὴν ὄροφὴν ὡσαύτως, ἀπὸ τῶν ἑξαγώνων πλευρῶν κυκλοφορικῶς ἀνίσχουσαν καὶ εἰς μίαν στρογγύλην ὡς ἐκ ποδῶ ἀπολήγουσαν σύνδεσιν, σφαίραν τε ἀργύρεαν μεγέθους οὐ μικροῦ φέρουσαν ἀνασθεν, ὑφ' ἧν ὡς κρίνον βλαστοὶ θανάτου περὶέχονται, ὡν πάντων ἐπάνω τὸ κατὰ τοῦ θανάτου πεπηγὸς τρέπαιον ἀκτινοβολεῖ, τῷ μὲν ἀργυρέῳ δημοσυργήματι τὰς τοῦ σώματος ὕψεις παρασκευάζον ἐκπλήττεσθαι τῇ δὲ τοῦ Χριστοῦ νοήσει τοὺς τῆς διανοίας, ὀφθαλμοῦς τοῖς οὐρανίοις καταναγάζον χάρισμασιν ὁ ζωοποιός, φημι, καὶ τίμιος τοῦ Θεοῦ καὶ σωτήρ

quem Apostolus in Epistolis beatum vocavit, invidiis ingressu repressus nigrescebat.

79 Miserandum in modum videre erat concordiae metropolim dissensionis mare tunc factam. Nemo in posterum amico vultu (o malum inexpectatum!) proximum intuebatur; morbum autem, qui irruerat, lux congenita sanare haud poterat. Verum quemadmodum abscondita in palearum acervo flamma solo praepedita fumo iners manet, parvaque palearum incumbentium, ut omnivora vis ejus excitata omnia adjacentia comburat atque in cinerem redigat, motione indiget, ita civitas, sub daemone abdita, mutuum interitum sic parturiebat, ut etiam ad palearum exemplum parva, quo caedes mutuas suscicaret, enseque, qui interitum utrimque afferret, adversus omnes emitteret, causa indigeret.

80 At vero, civitate ita male affecta, quod speratum haud fuerat, fieri gloriosissimum certaminum Christi Victor concessit, itaque dum mala molirentur populi, irae extinctae sunt. Cum itaque inexpectata irarum sedationis celorem adventum iis, qui mentis forent composites, comparare esset sufficiens, non secus ac divina quaedam providentia ineffabilisque Sanctorum obumbratio, id fecit. Qui enim solus corda creavit, eo, ut aquam, quo voluerit, inflectit. Ne vero eorum, qui de hisce consilia conferunt, dubius haereat animus, audite, quod factum est, audite, admoneo, nec solum ad admirandum, sed et ad laudandum usque Martyrem cogitationem excitate; quin imo quid gratum et acceptum certaminum Victori sit, diligenter examinantes, id ipsum et vos ex tota anima virtuteque amplectentes, ad amissum obediens germanique per id bonitatis ejus amici apparatus.

81 Ne enim, ut dictum est, eorum, qui de iis deliberant, dubius haereat animus, malorum hujusmodi cursus, qui tantum non exspectatus obvenit, sponte sua, an cujuspiam providentia acciderit; ac denno ne dubitet, eujusnam intercessione e mortis portis civitas fuerit educta, cuidam in somno, qui Thessaloniam e Graecia recens advenerat, viro modesto eorumque, qui tunc Illyrici praefecti erant, cognato, cum primum ad civitatem appulisset, nec quae in ea turbata essent ac dicta, perspecta haberet, hujusmodi somniorum visio apparuit. Seipsum in curationum fontem, dico autem in venerandum maxime certaminum Victoris templum, ex more eorum, qui civitati adnavigant, ingredientem (erat enim et ipse primum in hanc veniens) conspexit.

82 Deinde vero, cum in templum esset ingressus, orassetque, vidit sacrum illud pulcherrimumque opus, in medio templi ad sinistram figura sexangulari erectum, columnis sex totidemque lateribus e probato sculptoque argento formatum, similiterque et fastigium, sexangularibus in circuitu lateribus suffultum, et quasi a basi in rotundam colligaturam desinens, argenteamque magnitudinis haud parvae sphaeram superius ferens, sub qua mira, velut cucurbitae, germina continentur, supra quae omnia defixum adversus mortem tropaeum, vivifica, dico, ac veneranda Dei et Servatoris nostri crux, radios ejaculatur, argentea quidem structura corporis oculos percelli faciens, Christi autem consideratio

A. JOANNE THESSAL. ARCHIEP.

pax subito, dante Deo, rediit.

F

idque Sancti intercessione factum, e viro cuidam oblata.

F

qua is, De-metrii tem-plum ingres-sus,

ne

A. JOANNE
THESSAL.
ARCHIEP.
in ciborio,
sub quo sic
jacere cre-
debatur,

ne caelestibus gratis mentis oculos illumi-
nans.

83 Hoc autem divinitus datum artis opus,
quod sacrum apud nos ciborium vocatur, vir
in templo cum vidisset, eos, qui prope erant,
rogabat, quid illud, fratres, novum miran-
dum opus ad mediam templi (neque enim,
nisi magna causa subesset, locum illum ac-
cepisset) longitudinem est exstructum? Illis au-
tem dicentibus, quia ibidem gloriosissimum
certaminum victorem Demetrium, ut Sanctum
decet, jacere, e majoribus audivimus; deside-
rem, dixit vir, quae intra sunt, videre. Illi
autem famulum, qui ante argenteas januas
stabat, ei ostenderunt, quamquam ea, quae in-
tro sunt, obtinere absque illo posse negantes;
ad quem etiam vir accedens, sibi, adorare
praestitaeque a Deo monumenti gratia sanctificari
volenti, aperiri petebat.

sibi aperto
mulierem
Sancto assi-
dentem,

84 Cum autem is januas aperisset, vir
nondum ingressus vidit quidem, qui et a no-
bis visus fuit, quasi lectulum argenteum in
medio exstructum, hujus ad eam, quae ad
B caput est, partem thronum quempiam, auro
splendidum, preciosisque e lapidibus paratum,
ac gloriosissimum certaminum Christi victo-
rem Demetrium tali, quali in imaginibus de-
pingitur, habitu sedentem; ad eam autem,
quae ad lectuli pedes est, partem thronum al-
terum, splendidum quidem et illum, totum
autem ex argento solidum, in quo mulierem
quampiam decentissimam, visuque pulchram,
splendide nec superflue vestitam, sedentem
videbat fixisque oculis in Martyrem intuen-
tem. Vir haec conspicatus ingredi quodammo-
do timuit, Martyrem nimirum cum pia qua-
dam nobilique femina solitarium ibidem degere
suspiciatus.

atque ab eo,
ne civitatem
relinqueret,
retineri, vi-
disset, hanc-
que simul
Dei rectam

85 Cum autem ille, in animi consterna-
tione extra stans, maneret, mulieris Marty-
risque decore obstupefactus, loco surgens mul-
lier exire e ciborio conabatur, impetu autem
maximo surgens et martyri manu illam retinuit
retractamque in throno suo rursus loca-
vit, dicens: Per Dominum ne hinc ex eas re-
linquasque civitatem; ei enim semper quidem,
maxime autem praesenti tempore necessaria es.
C Cum autem haec vir audivisset, mulieremque
in throno suo rursus sedentem, similiterque
gloriosissimum certaminum Victorem in thro-
no aureo vidisset, exire vel quid proloqui au-
sus non est, sed, foris reverentia exhibita,
abivit, hoc solum ab adstante nimirum famu-
lo sciscitatus: Dic mihi per Deum: quoniam
illa mulier sola cum Sancto sedens? Ille au-
tem respondit: Tunc solus eam ignoras? Omnis
civitas eam novit, semperque etiam eandem
cum Martyre versari. Ille autem reponit: Ve-
rum ego, peregrinus cum sim, id ignoro. Pro-
pter charitatem ne invidias, sed et nomen mihi
edissere.

rerum or-
dinationem,
quam Deme-
trius e civi-
tate exire
non permit-
teret, esse
intellexisset,
d

86 Famulus autem respondit: Haec est recta
rerum per Dominum ordinatio d, quam Deus a
multo tempore certaminum Victori coramisit.
Hic autem illam custodit, nullo modo eam
hinc exire sinens, quemadmodum et tu vidi-
sti. Haec famulo nimirum loquente, expergef-
ctus est vir; eorum autem, quae sibi visa fue-
rant, quod quae in civitate mota essent, utpo-
te peregrinus existens, non nosset, nihil intel-
ligens, praefecto, qui sanguine ei, ut dictum
est, conjunctus erat, narravit. Cum autem nec

hμών σταυρός.

D

83 Τοῦτο δὴ τὸ Θεοδώρητον τέχνασμα κατὰ τοὺς
Ἰππους ὁ ἀνὴρ ἐν τῇ ναῷ θεασάμενος τὸ παρ' ἡμῶν
καλούμενον ἀγιασμένον κιβώριον, ἐπρωτὰ δὴδεν τοὺς
πλησίον, τί τοῦτο, ἀδελφοί, τὸ καινοδαύμαστον ποίημα,
κατὰ τὸ μήκος τοῦ ναοῦ μέσον ἐφίδρουται; οὐ γὰρ αὖ
ταύτην εἰλήφει τὴν κίβραν, εἰ μὴ μεγάλης τιμῆς ἤξια
τοῦ τῆς προφάσεως τῶν δὲ φησάντων, ὡς ἐκείσε παρὰ
τῶν πατέρων ἠκούσαμεν κείσθαι θεοπροπέως τὴν ὑπε-
ρένδοξον ἀσλοφόρον Δημήτριον, ἐπεθύμου, ἔφη, ὁ ἀνὴρ,
τῆς κατὰ τὸ ἔνδον ὁράσεως· οἱ δὲ ὑπεδείκνυσον αὐτῷ
τὸν πρὸς ταῖς ἀργυρέαις, θύραις ἰστάμενον ὑπὸ τῆν μὴ
ἀνευ τούτου φάσκοντες, οἷόν τε εἶναι τιὰ τῶν ἔνδον τυ-
χεῖν. ὃ καὶ προσελθὼν ὁ ἀνὴρ, ἤξίου ἀνοιγθῆναι [αὐ-
τῷ], προσκυνῆσαι βουλομένῳ καὶ ἀγιασθῆναι τῇ Θεοπα-
ρχῶ τοῦ μνηματος χάριτι.

84 Τοῦ δὲ διανοήσαντος τὰς θύρας, μήπω εἰσελ-
θὼν ὁ ἀνὴρ, ἶδεν μὲν τὸ καὶ ἡμῶν ὀφόμενον ἀργύ-
ρειον κατὰ τὸ μέσον ἰδρῶμενον ὡς περ σιμπίδιον, οὐ
κατὰ τὸ πρὸς κεφαλῆς μέρος θρόνον τιὰ λαμπρὸν
ἐκ χρυσοῦ, καὶ λίθων πολυτελοῦ κατασκευασμένον,
καὶ τὸν πανένδοξον ἀσλοφόρον τοῦ Χριστοῦ Δημήτριον ἰφα-
ζόμενον, οὕτως ὁποῖα σχήματι κατὰ τὰς εἰκόνας
εγγράφεται, κατὰ δὲ τὸ πρὸς τοὺς ποσὶν τοῦ κρα-
βάττου μέρος ἔτρονον λαμπρὸν μὲν καὶ αὐτὸν,
ἐξ ἀργύρου δὲ πάντα συγκείμενον, ἐφ' ᾧ καθέζομε-
νην ὄρα γυναῖκα τιὰ εὐπροπεστάτην, καὶ κοσμίαν
ἰδέσθαι, σεμνοφανῆ καὶ ἀπερίττω ἡμφιεσμένην, καὶ
ἀτινὲς ποῖς τὸν μάρτυρα βλέπουσαν. Ταῦτα ἰδὼν ὁ
ἀνὴρ ἠλαβήθη ὡς περ εἰσελθεῖν ὑποτοπήσας τὸν μάρ-
τυρα μετὰ τιος δίδεν θεοσεβούς καὶ λαμπρᾶς γυναι-
κὸς ἰδιάζειν.

E

85 Ὡς δὲ μεμνηκεν ἐν ἐκπλήξει ἐκείνος ἔξω
ἰστάμενος, τῇ εὐπροπέια τῆς γυναικὸς καὶ τοῦ μάρτυρος
ἐκθαμβούμενος, ἀναστάσα δίδεν ἡ γυνὴ ἐπιράτω ἐξί-
ναι τοῦ κιβωρίου. Ὁμοῖα δὲ μεγίστη διαναστάς καὶ ὁ μάρτυς
κατέσχευ αὐτὴν τῆς χειρὸς, καὶ ἔλκυσας πάλιν ἐπὶ τὸν
θρόνον αὐτῆς καθέζει αὐτὴν εἰπὼν, διὰ τὸν Κύριον μὴ
ἐξέλθῃς ἔνθεν, μὴδὲ ἀφῆς τὴν πόλιν, χρεῖα γὰρ
σοῦ ἐστὶν αἰετὶ μὲν μάλιστα δὲ ἐν τῷ παρόντι καιρῷ. Ὁ
δὲ ἀνὴρ ταῦτα ἀκούσας καὶ θεασάμενος καθέσθαι
πάλιν τὴν γυναῖκα ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτῆς, καὶ τὸν πανέν-
δοξον ἀσλοφόρον ὁμοίως ἐν τῷ χρυσοῦ θρόνῳ, οὐκ
ἐτόλμησεν ἐξελθεῖν, ἢ φθέγγασθαι τι, ἀλλ' ἔξωθεν
προσκυνήσας ἀνεχώρει, τοῦτο μόνον ἐρωτήσας τὸν ἐπι-
στάμενον δίδεν ὑπὸ τῆν. Ἐπέ μοι πρὸς τὸ Θεοῦ τίς
ἡ γυνὴ ἢ μετὰ τοῦ ἁγίου μόνη καθέζομένη; Ὁ δὲ ἀπεκρί-
θη· σύ μόνος ἀγνοεῖς αὐτήν; Πᾶσα ἡ πόλις αὐτὴν
ἐπίσταται, καὶ οἱ αἰετὶ τῷ μάρτυρι συνδιάγει· ὁ δὲ φη-
σιν, ἀλλ' ἐγὼ ξένος ὑπάρχων ἀγνοῶ. Διὰ τὴν ἀγά-
πην οὖν μὴ φθονέσῃς, ἀλλὰ κἄν τὸ ὄνομα φρά-
σον μοι.

F

86 Ὁ δὲ ὑπὸ τῆς ἀπεκρίθη, αὕτη ἐστὶν ἡ κυρία
Εὐταλία, ἣν ὁ Θεὸς πρὸ πολλοῦ τῷ ἀσλοφόρῳ πα-
ρακατέθετο· αὐτὸς δὲ ταύτην διατηρεῖ, μὴ εἶναι αὐ-
τὴν ἔνθεν ἐξελθεῖν τὸ σύνολον, ὡς περ καὶ σύ εἰδέσθαι.
Ταῦτα τοῦ ὑπὸ τῆν δίδεν λαλήσαντος, ὁ ἀνὴρ ἔξω-
νος γέγονεν· οὐδὲν δὲ συνέεις τῶν ὀφθέντων αὐτῷ,
διὰ τὸ μὴδὲ τὰ ἐν τῇ πόλει τῆνικαῦτα κινούμενα
γινώσκων, ἔτε ξένος τυγχάνων, δηγήσατο ταῦτα
τῷ ἐπαρχῷ συγγενεῖ αὐτοῦ καθέσθαι, ὡς εἰρηται· ὁ
δὲ μὴδὲ αὐτὸς ἀκριβῶς κατανοήσας τὸ ὄραδεν, λα-
βὼν αὐτὸν τὸν ἀνδρα τὸν θεασάμενον, ἀνεῖναι εἰς τινα

A μοναχὸν εἰλαβῆ συνήδη αὐτῷ τυγχάνοντα, καὶ δι-
γεῖται αὐτῷ τὰ τῷ ἀνδρὶ ἀποκαλυφθέντα, καὶ πρὸς
μεῖζονα τῆς ἀληθείας πίστιν, αὐτὸν τὸν ἰδόντα ἐνομήτως
ὁμολογούντα παρίστηεν. Λέγει αὐτοῖς ὁ μοναχὸς: Ἐυ-
λογητὸς ὁ Θεὸς καὶ ὁ δωρηθεὶς ἡμῖν παρ' αὐτοῦ πρε-
σβυτέρης καὶ κηδεμῶν ὁ πανάγιος μάρτυς Δημήτριος.

87 Πιστεύω γὰρ αὐτῷ τῷ ἀληθινῷ Θεῷ τῷ κυρίῳ
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὅτι οὐκ ἔτι φοβηθήσεται ἡ πόλις
τὸν ἐπιηρτήμενον τούτου, καὶ προσδεκόμενον τῆς ἐμφυλίου
στάσεως κινδύνου τοῦ ἀλλοφύρου τὴν κυρίαν Ἐυταξίαν
παρ' ἑαυτῷ κατασχόντος αὐτῷ τὸν ναὸν αὐτοῦ ἐξελθεῖν μὴ
δὲ τὴν πόλιν καταλιπεῖν. Ταῦτα ἀκούσας ὁ ἐπαρχος,
καὶ οἱ σὺν αὐτῷ συνήσαν καλῶς διακριθέντα τὸν θυερον,
καὶ διεφύμισαν τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ πόλει, καὶ τῇ χάριτι
τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ, καὶ τοῦ πανευδόξου μάρτυρος Δημη-
τρίου ἀπειραστος ἡ πόλις τοῦ τοιαύτου κινδύνου μεμένη-
κεν, καίτοι ἐπὶ ἐτέρους δύο ἐνιαυτοὺς μυρίας ὄσας
προφάσεις ἀνασκαλεύσαντος (*) τοῦ ἐχθροῦ ἐπὶ τῇ τῆν
εὐταξίαν διακόνει τῆς πόλεως, ἥτις διέμενεν ἐρριζω-
μένη διὰ Χριστοῦ, ὡς ὑπὸ τῆς τοῦ μάρτυρος δεξιᾶς φυ-
λαττομένη τῇ πόλει. Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν ἡ δόξα καὶ τὸ
κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. ἀμήν.

hic, quod visum fuerat, recte perciperet, ipsomet,
qui id viderat, vitam assumptum ad pium quem-
dam, qui familiaris ei erat, monachum adducit,
huicque, quæ viro revelata fuissent, exponit
atque ad majorem veritatis fidem, ut ipsemet,
qui visionem habuerat, jurejurando hanc confi-
teretur, effecit. Dicit eis monachus: Benedictus
sit Deus, datusque ab eo nobis intercessor ac curator
Sanctissimus martyr Demetrius.

A. JOANNE
THESSAL. AR-
CHIEP.

87 Etenim, ut civitas, certaminum victore
rectam Dei ordinationem, ut nec templo suo
exeat nec civitatem relinquat, apud se reti-
nente, intestinis illud, quod impendit formida-
tumque fuit, seditionis periculum haud am-
plius timeat, futurum esse, ipsi veraci Deo,
domino nostro Jesu Christo credo. Præfatus,
cum hæc audiret, iique, qui cum eo erant, recte
esse expositum somnium, intellexerunt, remque
in civitate divulgant, Christique et Dei glo-
riosissimi martyris Demetrii charitate civitas peri-
culo hujusmodi, utut duobus annis aliis infinitas
prope, quo rectam Dei ordinationem, quæ civitati,
veluti per Martyris dextram custodita, irradiata
per Christum inhæsit, civitate expelleret, occasiones
inimico suscitante, intentata permansit e. Deo no-
stro sit gloria et virtus in secula seculorum.
Amen.

visione Joan-
nes Thes-
salonicensis
probare hic
studet.

* cod. Ma-
zarin.
ἀνακινή-
σαντος

B

ANNOTATA.

a *Caput hoc, quod e bibliothecæ Vaticanæ codice 821 descriptum hic damus, in codice olim Mazarinæo a fol. verso 55 usque ad fol. versum 58 excurrit, tituloque sequenti afficitur: Περὶ τῆς κυρίαρχης Ἐυταξίας De recta rerum per Deum ordinatione; ego autem, quod is, quæ capite subjecto continentur, non satis exponat, alium iterum, quem hic vides, substitui.*

b *Ita substantivum Græcum φυλακία, quod in nullis prorsus Leacis invenire licuit, interpretatus hic sum, tum quod id exigere sensus videatur, tum quod illud hic adhiberi videatur pro substantivo φυλακίαν, quod cum a verbo Græco φυλεῖν, idem etiam significante, quod Latine fervere seu bullire, deductum videri queat, non omnino, ut apparet, ineptie ad significandum idem, quod Latine æstus, adhiberi potest.*

c *Orientalis imperium, cum id, occiso imperatore Mauritio, Phocas anno 602 invasisset, miserrime internis etiam bellis seditionibusque, uti e Nicephoro Callisto, Cedreno aliisque Græcorum historicis, passim obvius, videre licet, ad annum usque 610, quo et ipse dictus Phocas interit, fuit afflictum; Joannes autem, uti ea ipsis ejus verbis hic occurrentibus satis liquet, et hoc loco et in subsequentibus de misero illo imperii statu loquitur; quod cum ita sit, statuque rerum, de quo sermone facit, durante, visionem, cujus infra meminit, viro cuidam fuisse oblatam, haud obscure tradat, oportet sane, ut hæc non serius, quam anno 610 evenerit.*

d *Ἐυταξία Græce idem est, quod Latine rectus ordo; quare ego duas hasce voces Græcas Κυρίαρχη Ἐυταξία, periphrasi etiam quapiam claritatis ergo usus, Latine interpretatus sum Recta rerum per Dominum ordinatio.*

e *Hæc omnia Joannes, ut Thessalonicam intestinis etiam motibus Sancti patrocinio evasisse liberam, suadeat; verum cum omnia, quæ hunc in finem afferi, uni fere innitantur visioni, viro cuidam oblatæ, fierique queat, ut hæc, non vera apparitio, sed illusio dumtaxat, fuerit, studiosus lector, quidquid etiam hac in parte statuerit, haud facile me refragantem habebit.*

